

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ У МІЖНАЦІОНАЛЬНОМУ СПІЛКУВАННІ

*Кудрявцев В.М., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Визначення базових принципів формування комунікативної культури студентів за умов міжнаціонального спілкування як вихідних положень є дуже важливим моментом. Формування комунікативної культури студентів бакалаврату забезпечить для майбутніх спеціалістів наступну систему принципів:

1. Принцип благодіяння, що передбачає глибоку зацікавленість у тій людині, яка тобі дорога. Це ґрунтується на:

- віддачі (аж до жертовності);
- турботі;
- повазі;
- відповідальності;
- глибинні знання іншої людини.

У турботі проявляється турбота про студента. Але це не означає, що викладач у процесі формування комунікативної культури має бути добрим, жалючим, потураючим слабкостям, він повинен бути принципово добрим.

2. Принцип ненасильства. Філософсько-етичні концепції ненасильства, що базуються на релігійних навчаннях, розвиваються, доповнюються, удосконалюються відповідно до світогляду того чи іншого філософа, письменника, громадського діяча. У сучасній філософсько-етичній літературі зустрічаються найрізноманітніші тлумачення проблеми

ненасильства. Якщо побудувати класифікацію можливих відомих підходів, можна умовно виділити ряд взаємозалежних і взаємозалежних напрямів:

- ненасильство як моральний принцип взаємодії людей, як ставлення людини до людини;

- ненасильство як форма суспільно-політичної боротьби;

- ненасильство як ставлення людини до природи, всього живого; ненасильство як із способів вирішення глобальних проблем людства.

3. Принцип терпимості. Поняття толерантності у світі. Толерантність – це необхідна в сучасному світі умова спілкування. Від терпимості кожного з нас залежить культурний та моральний розвиток суспільства. Кожна людина – це особистість, індивідуальність, неповторність, до кожної людини потрібно знайти свій підхід і бути толерантним у кожній ситуації, яка б не трапилась у нашому житті. Види соціологічної толерантності.

Слово «толерантність» є досить актуальним за умов сучасного життя.

Толерантність у взаєминах батьків та дітей буде тим мимовільним фактором, який вплине на формування толерантності як особистісної якості дитини. Сім'я той інститут виховання, в якому закладаються основи моральності людини, формуються установки на взаємини з оточуючими та коригуються оцінки своїх дій та вчинків.

Майбутні фахівці мають бути не лише майстрами своєї справи, а й як професійні комунікантами, для яких основним керівництвом стає принцип толерантності. Це стосується випускників, які надалі зв'яжуть свою діяльність із людьми, тобто. лікарі, психологи, педагоги, для яких комунікативна толерантність є не лише особистісною необхідністю, а й безумовною вимогою у їхній професійній діяльності.

Комунікативну толерантність можна як характерна властивість для більшості фахівців, що проявляється у взаємовідносинах та практичних діях, що виявляються в активній навчальній діяльності.

Повага, емпатію, доброту, що переходять у повноцінну культурну взаємодію, має на увазі толерантність у спілкуванні. Толерантністю насамперед вважається повага до іншої культури.

4. Принцип відповідальності. Під комунікативною відповідальністю слід розуміти здатність особистості здійснювати у процесі комунікації власний вибір вербальних і невербальних способів породження, співвіднесення та узгодження смислів та дій відповідно до прийнятих у суспільстві чи спільноті соціальними, моральними та правовими нормами.

Процес розвитку комунікативної відповідальності проходитиме успішно, якщо у педагогічному процесі вузу присутні такі педагогічні умови:

- Створення вченої ситуації відповідальної комунікації на основі методики віртуальної суб'єктивності;
- організація події студентів на основі підвищення взаємовідповідальності у процесі соціокультурного проектування;
- конструювання простору позанавчального міжкультурного спілкування з урахуванням подвійної комунікації.

5. Принцип справедливості. Має на увазі певну згоду між членами спільноти за існуючими принципами, згідно з якими вони живуть та взаємодіють. Принцип справедливості в освітній діяльності означає використання тих самих критеріїв усіма учасниками діяльності.

Важливо відзначити, що в процесі формування комунікативної культури студентів в умовах міжнаціонального спілкування принцип справедливості є основою об'єктивності викладача, який проявляється в його об'єктивній оцінці здібностей, можливості, а також результату його діяльності.

6. Принцип компетентності. Цей принцип вказує на те, що реалізація посадових функцій ґрунтується на знанні сутності соціально-психологічного явища (процесу) та особливостей його прояву у конкретних умовах та ситуаціях. Не менш важливо мати ясне уявлення про свої права та обов'язки, можливості та обмеження. Професійна компетентність зрештою передбачає досконале володіння інструментарієм, прийомами та продуктивними технологіями реалізації функціональних обов'язків.

Цей принцип у процесі формування комунікативної культури студентів за умов міжнаціонального спілкування передбачає:

- професійне спілкування та взаємодія з людьми;
- науково обґрунтована професійна діяльність студента задля досягнення бажаного результату;
- співробітництво студента та співрозмовника на зацікавленій та компетентній основі.

На професіоналізм орієнтує принцип компетентності, що супроводжується рефлексією «не нашкодь», він у результаті постійної роботи з власними якостями.

Під культурою міжнаціонального спілкування ми розуміємо спосіб організації та розвитку міжнаціональних взаємовідносин, вкладених у освоєння і взаємозбагачення прогресивних національних цінностей і традицій і створення умов зростання матеріального і духовного багатства кожної людини і суспільства загалом. Сутність культури міжнаціонального спілкування полягає в тому, що забезпечуючи збереження та розвиток накопичених окремою нацією та переданих від покоління до покоління цінностей та традицій, вона сприяє реалізації повноцінного спілкування між представниками різних національностей на основі взаємозбагачення культур та створює умови для творчого, духовного розвитку особистості.